

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและเติบโตอย่างรวดเร็วทุกด้านทั้งในด้านความก้าวหน้าทางวิทยาการ การสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้คนที่อยู่ในเชิงบวกและเชิงลบ ผลเชิงบวก เช่น ช่วยให้ความเป็นอยู่ของคนในสังคมดีขึ้น ช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน การติดต่อสื่อสาร ผลกระทบในเชิงลบก็เช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาครอบครัวที่เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวลความเครียด เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหายาเสพติดและอบายมุข ซึ่งนับวันจะพบว่ามีกาแพร่ระบาดเข้าสู่กลุ่มเด็กและเยาวชน ที่อยู่ในวัยกำลังศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน อย่างรวดเร็วและรุนแรงมากขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว รัฐบาลได้ตระหนักและกำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการ และกำหนดให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็น “วาระแห่งชาติ” โดยยึดหลักนิติธรรมในการปราบปรามลงโทษผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้มีอิทธิพล และผู้ประพฤตินิยมชอบ โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ยึดหลักผู้เสพ คือผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม พร้อมทั้งมีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ ดำเนินการอย่างจริงจังในการป้องกันปัญหาด้วยการแสวงหาความร่วมมือเชิงรุก รวมทั้งดำเนินการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและประชาชนทั่วไปไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ด้วยการรณรงค์ทุกภาคส่วนเป็นพลังแผ่นดินในการต่อสู้กับยาเสพติด โดยมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปรากฏให้เห็นในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ให้คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ให้สถานศึกษามีระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560 : 93 - 99)

จากประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าว สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้กำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้หน่วยงานใช้เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อลดจำนวนเยาวชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้น้อยลง กระตุ้นให้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเกิดความตื่นตัวในการป้องกันเด็กและเยาวชนให้ห่างไกลจากยาเสพติดมากขึ้น โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย

ยาเสพติดและอบายมุข เป็นมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอีกโครงการหนึ่ง ซึ่งสำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา มุ่งให้ผู้บริหารทุกระดับ นำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปสู่การปฏิบัติ จัดทำแผนปฏิบัติการ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา มุ่งเน้นให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญและมีจิตสำนึกร่วมกันที่จะปกป้องคุ้มครองดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้ความร่วมมือและร่วมแรงร่วมใจ จัดกิจกรรมทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริม สนับสนุน จัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน อาทิเช่น กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ต่าง ๆ ค่ายคุณธรรม กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีป้องกันยาเสพติด กิจกรรมกีฬาป้องกันยาเสพติด มีการจัดค่ายทักษะชีวิตเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน การบริหารจัดการเพื่อการคัดกรอง เฝ้าระวัง ติดตามช่วยเหลือและสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เยาวชนปลอดภัยจากยาเสพติด เป็นต้น (สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา. 2560 : 4 - 5)

โรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนทั้งสิ้น 120 คน ข้าราชการครู จำนวน 6 คน พนักงานราชการ จำนวน 1 คน บุคลากรวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 1 คน ครูอัตราจ้าง จำนวน 2 คน ครูผู้ทรงคุณค่า จำนวน 1 คน สภาพชุมชนโดยรอบเป็นลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำประมงขนาดเล็กและรับจ้างทั่วไป ผู้ปกครองบางส่วนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาจึงก่อให้เกิดปัญหาเด็กขาดเรียนบ่อย ส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในบางครั้ง คนในชุมชนให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เต็มใจ เป็นชุมชนเข้มแข็งปลอดภัยจากอบายมุขต่าง ๆ จากสภาพปัญหาและข้อมูลดังกล่าว โรงเรียนจึงได้มีการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยยาเสพติด และอบายมุข มาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้กลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่ ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องมี ยุทธศาสตร์ ต้องมีแผนงาน ต้องมีระบบข้อมูล ต้องมีเครือข่าย ไม่ปกปิดข้อมูลและไม่ปล่อยอกโดยใช้แนวคิดและหลักการของ“4 ประสาน 2 ค้ำ” ซึ่ง 4 ประสาน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู/บุคลากร ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนนักเรียน และส่วนของ 2 ค้ำ ได้แก่ ตำรวจ ทหาร ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำศาสนา ซึ่งอยู่ในบริเวณท้องถิ่นและชุมชน ทั้งนี้เพื่อช่วยสถานศึกษาให้มีมาตรการป้องกันและการป้องปรามผู้จำหน่าย/ผู้เสพ มาตรการความปลอดภัย เป็นการเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด/แหล่งอบายมุขรอบสถานศึกษา (โรงเรียนบ้านคลองสองปาก. 2562 : 92-96)

จากการดำเนินโครงการ ผู้ประเมินในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา มีการรายงานผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยยาเสพติดและอบายมุขไปยังหน่วยงานต้นสังกัด และได้รับรางวัล

เชิดชูเกียรติ เสมมา ป.ป.ส. ผลงานดีเด่น ดังนั้น เพื่อให้การบริหารโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ได้รับการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ผู้ประเมินจึงมีความสนใจประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ปีการศึกษา 2562 ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด มีปัญหา หรืออุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไร และมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานโครงการอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะนำข้อมูลจากการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการดำเนินโครงการต่อไป และเพื่อให้ผลการประเมินหรือข้อมูลสารสนเทศที่ได้ครอบคลุม มีความเที่ยงตรงเป็นระบบ ผู้ประเมินจึงประยุกต์ใช้รูปแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) เป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน เพราะจากการศึกษาค้นคว้าผู้ประเมินพบว่า การประเมินโดยใช้รูปแบบจำลองชิปปี้ นอกจากจะช่วยให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนงานและโครงการ ทำให้การกำหนดลำดับขั้นของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องทำมีความต่อเนื่อง สอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลแล้ว ประโยชน์ของการประเมินยังเป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะนำไปสู่ปรากฏการณ์ที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีระบบ ทำให้เกิดการประสานระหว่างผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ไม่ให้กิจกรรมบางอย่างขาดหายไปหรือซ้ำซ้อนกัน และที่สำคัญทำให้เกิดการประเมินผลอย่างมีขั้นตอน และมีคุณภาพที่ดี ทำให้ได้สารสนเทศจากการประเมินที่เป็นประโยชน์ (พิสนุ พงศ์ศรี. 2556 : 36) สอดคล้องกับสุภาพร พิศาลบุตร (2553 : 229) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินโครงการว่าเป็นข้อมูลสารสนเทศของผู้บริหารในการตัดสินใจดำเนินโครงการในระยะต่อไป ใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และที่สำคัญเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานพึงพอใจ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานมากขึ้น

การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ครั้งนี้ ผู้ประเมินคาดว่า ผลที่ได้จากการประเมิน จะสามารถใช้เป็นข้อมูลสำคัญที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การประเมินครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะของการประเมิน ดังนี้

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร

2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการเกี่ยวกับความเหมาะสมความเพียงพอในการดำเนินโครงการ ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านอาคารสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

3. เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการเกี่ยวกับการปฏิบัติกรดำเนินงานตามแผนหรือวัตถุประสงค์ของโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการและผลกระทบต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุขของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

ขอบเขตของการประเมิน

การประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมินมุ่งประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยและอบายมุขของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยได้กำหนดขอบเขตของการประเมิน ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ใช้รูปแบบการประเมินแบบซีพีบี (CIPP Model) มีประเด็นการประเมิน 4 ประเด็น ดังนี้

1. ด้านบริบทของโครงการ (Context Evaluation) เกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และความเป็นไปได้ของโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input Evaluation) เกี่ยวกับความเหมาะสม และความเพียงพอในการดำเนินโครงการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านอาคารสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

3. ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (Process Evaluation) เกี่ยวกับการวางแผน การปฏิบัติ การดำเนินงานตามกระบวนการตามยุทธศาสตร์ 5 มาตรการ การนิเทศ กำกับ ติดตามและการประเมินผลของโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล กระบวนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ 5 มาตรการ ประกอบด้วย

- 3.1 ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกัน
- 3.2 ยุทธศาสตร์ด้านการค้นหา
- 3.3 ยุทธศาสตร์ด้านการรักษา
- 3.2 ยุทธศาสตร์ด้านการเฝ้าระวัง
- 3.3 ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ

4. ด้านผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation) เกี่ยวกับประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ประกอบด้วย 1) สถานศึกษาดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข ได้ครอบคลุมตามกระบวนการยุทธศาสตร์ 5 มาตรการ อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถป้องกัน และไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและอบายมุข 2) นักเรียนมีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันที่ดี รู้จักเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม และผลกระทบต่อโครงการ (Impact) เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล และผลที่เกิดต่อสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียน เกี่ยวกับรางวัล/เกียรติบัตรที่ได้รับ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ เป็นกลุ่มบุคคลในปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำนวน 260 คน ประกอบด้วย 1) ครู จำนวน 11 คน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน 3) นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 คน และ 4) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ เป็นกลุ่มบุคคลในปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำนวน 112 คน ประกอบด้วย 1) ครู จำนวน 9 คน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน (ยกเว้นผู้บริหารโรงเรียนและผู้แทนครูผู้สอน) ได้มาโดยการเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 48 คน (เนื่องจากเป็นนักเรียนที่สามารถให้ข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ) และ 4) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 48 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขอบเขตด้านระยะเวลาในการประเมิน

การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ปีการศึกษา 2562 ครั้งนี้ แบ่งระยะเวลาในการประเมิน 3 ระยะตามขอบข่ายของการประเมิน ดังนี้

ระยะที่ 1 ประเมินก่อนดำเนินโครงการ

1.1 การประเมินบริบทของโครงการ ระหว่างวันที่ 1 - 15 มีนาคม 2562

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ ระหว่างวันที่ 16 - 30 มีนาคม 2562

ระยะที่ 2 ประเมินระหว่างดำเนินโครงการ

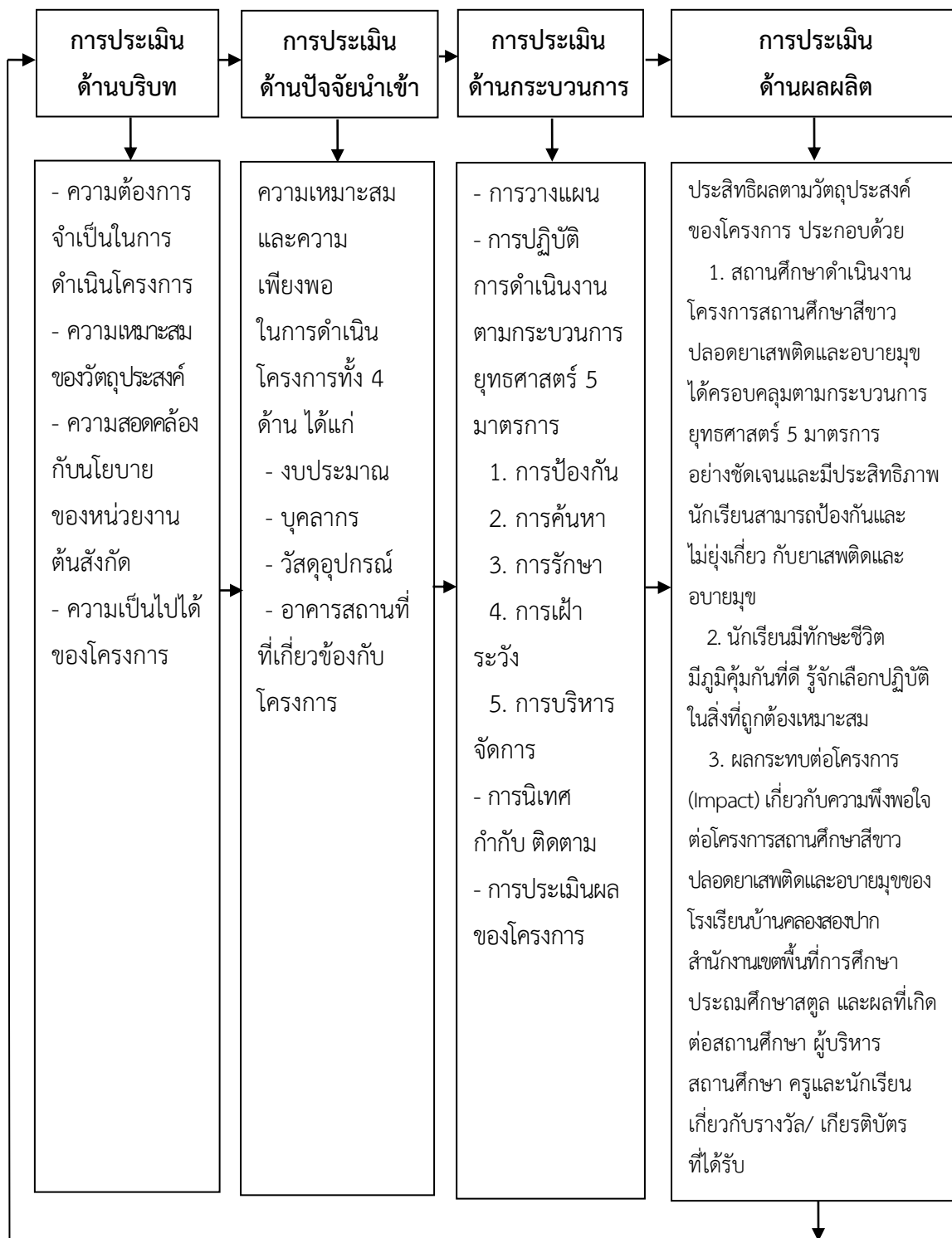
การประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ ระหว่างวันที่ 20 พฤษภาคม 2562 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563

ระยะที่ 3 ประเมินหลังการดำเนินโครงการ

การประเมินด้านผลผลิต ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2563 – 30 มีนาคม 2563

กรอบแนวคิดในการประเมิน

การประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมินมุ่งศึกษาการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามสถานภาพเพื่อเป็นตัวแปรในการศึกษา ในการประเมินครั้งนี้ผู้ประเมินได้เลือกรูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam. 2000 : 128) มาเป็นรูปแบบการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุขของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน คือ การประเมินบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต กำหนดกรอบแนวคิด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุขของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข** หมายถึง กิจกรรมโครงการที่โรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จัดขึ้นอย่างเป็นระบบตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษา นักเรียนรู้จักการป้องกันและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและอบายมุข และเพื่อส่งเสริมกระบวนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและอบายมุขนอกสถานศึกษาให้มีกระบวนการที่เข้มแข็ง ต่อเนื่อง และยั่งยืน

2. **สถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข** หมายถึง โรงเรียนบ้านคลองสองปากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นโรงเรียนที่ปลอดภัย เสพติดและปัจจัยเสี่ยงทุกชนิด ดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ มีกระบวนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ 5 มาตรการ ได้แก่

2.1 ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกัน หมายถึง การวิเคราะห์นโยบายการป้องกันยาเสพติดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้อง ดำเนินงานตามกลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่ โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมห้องเรียนสีขาว กิจกรรมโรงเรียนปลอดบุหรี่ กิจกรรมทักษะชีวิต กิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรมมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด

2.2 ยุทธศาสตร์ด้านการค้นหา หมายถึง การชี้แจงทำความเข้าใจต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ก่อนดำเนินการค้นหา คัดกรอง แยกแยะผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด อย่างเป็นระบบ โรงเรียนมีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการดำเนินงานกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน มีกิจกรรมสำรวจสิ่งเสพติด

2.3 ยุทธศาสตร์ด้านการรักษา หมายถึง การกำหนดนโยบายในการบำบัดรักษาการนำข้อมูลการค้นหามาวางแผนร่วมกับภาคีเครือข่ายในการบำบัดรักษา พันฟูผู้ติดสารเสพติด การแนะแนวในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน คลินิกเสมารักษ์อย่างเป็นระบบ

2.4 ยุทธศาสตร์ด้านการเฝ้าระวัง หมายถึง การวางแผนในการดำเนินการเฝ้าระวังติดตาม ดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนร่วมกับเครือข่าย โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมผู้ดูแลนักเรียน มีกิจกรรมลูกเสือต้านภัยยาเสพติด มีการบันทึกการรับเรื่อง ปัญหาเสพติดและอบายมุข จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ชี้แนะเป้าหมายในการเรียน การดำเนินชีวิต และการติดตามผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2.5 ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมห้องเรียนสีขาว กิจกรรมโครงการห้องเรียนปลอดบุหรี่และแอลกอฮอล์ กิจกรรมอำนวยการ กิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน

การปฏิบัติงาน กิจกรรมสายสัมพันธ์ มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน โดยการบันทึกความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย

3. การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลและศึกษาข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ สำหรับตัดสินใจคุณค่าโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ตามรายละเอียดดังนี้

3.1 การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบการดำเนินงานด้านสภาพโดยทั่วไปของโครงการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและและความเป็นไปได้ของโครงการ วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

3.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบความเหมาะสม ความเพียงพอในการดำเนินโครงการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านอาคารสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

3.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบการดำเนินงานภายในโครงการเกี่ยวกับการวางแผน การปฏิบัติ การดำเนินงานตามตามยุทธศาสตร์ 5 มาตรการ การนิเทศ กำกับ ติดตามและการประเมินผลของโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ 5 มาตรการ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกัน ยุทธศาสตร์ด้านการค้นหา ยุทธศาสตร์ด้านการรักษา ยุทธศาสตร์ด้านการเฝ้าระวังและยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

3.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ประกอบด้วย 1) สถานศึกษาดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ได้ครอบคลุมตามกระบวนการยุทธศาสตร์ 5 มาตรการ อย่างชัดเจน และมีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถป้องกันและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและอบายมุข 2) นักเรียนมีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันที่ดี รู้จักเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม และผลกระทบต่อโครงการ (Impact) เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้าน

คลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล และผลที่เกิดต่อสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียน เกี่ยวกับรางวัล/เกียรติบัตรที่ได้รับ

3.4.1 สถานศึกษาดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ได้ครอบคลุมตามกระบวนการยุทธศาสตร์ 5 มาตรการ อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถป้องกันและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและอบายมุข หมายถึง การดำเนินงานตามกระบวนการยุทธศาสตร์ 5 มาตรการ ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกหรือการกระทำของนักเรียนที่สามารถป้องกัน เชนิญหรือรู้จักการหลีกเลี่ยงต่อสภาวะการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด รวมถึงพฤติกรรมในการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้เสพยาเสพติด วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

3.4.2 นักเรียนมีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันที่ดี รู้จักเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกหรือการกระทำของนักเรียนที่สามารถนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันจากการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม การรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น และจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัว ในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

3.4.3 ผลกระทบต่อโครงการ (Impact) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

1) ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง ระดับความรู้สึกที่ดีของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ประกอบด้วยความพึงพอใจของครู ความพึงพอใจของนักเรียน ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียน วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

2) ผลที่เกิดต่อสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียน เกี่ยวกับรางวัล/เกียรติบัตรที่ได้รับ หมายถึง ผลงานหรือรางวัล เกียรติบัตรที่สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนได้รับ ที่เกิดขึ้นหลังจากการดำเนินโครงการ สถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล วัดได้จากจำนวนรางวัลที่ได้รับตั้งแต่ระดับศูนย์เครือข่ายทางการศึกษาขึ้นไป ไม่น้อยกว่า 5 รายการ

4. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนบ้านคลองสองปาก อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

5. **ผู้บริหารโรงเรียน** หมายถึง ผู้อำนวยการ หรือรักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน มีหน้าที่บริหาร และรับผิดชอบโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียน บ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ในปีการศึกษา 2562

6. **ครู** หมายถึง ข้าราชการครูหรือผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนบ้านคลองสองปาก และเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก ในปีการศึกษา 2562

7. **คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก ที่ไม่ใช่ตัวแทนครูและผู้บริหารโรงเรียน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 9 คน (ยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ประเมินและตัวแทนครู อีก 1 คน ซึ่งก็ถูกนับรวมในกลุ่มตัวอย่างครู)

8. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมจัดกิจกรรม หรือปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ในปีการศึกษา 2562

9. **ผู้ปกครองนักเรียน** หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ให้ความอุปการะเลี้ยงดูนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านคลองสองปาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนในปีการศึกษา 2562

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ประเมินคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการประเมิน ดังนี้

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในการตัดสินใจพัฒนาโครงการต่อไปหรือปรับปรุงวางแผนการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย และสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน
2. เป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมและรูปแบบของการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุขของนักเรียน มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้เกี่ยวข้องนำไปปรับประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา และเกิดประโยชน์สูงสุด